

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะ

รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. ขั้นตอนและวิธีการวิจัย
3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ให้เหมาะสมกับบริบทและประสบผลสำเร็จ
2. เพื่อยืนยันรูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อประเมินความพึงพอใจ การใช้รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ขั้นตอนและวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research : AR) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการวิจัย 3 ระยะ

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการระดมทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ศึกษาพหุกรณีศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และนำไปใช้ในการสร้างรูปแบบฉบับร่าง

ระยะที่ 2 การยืนยันรูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ระยะที่ 3 ทดลองใช้ และประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนจักรพงษ์บ้านห้วยเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ทำการสอนระดับชั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครู 3 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน นักเรียน จำนวน 26 คน รวม 37 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของรูปแบบเพื่อการวิจัย
2. แบบบันทึกการประชุมย่อย
3. แบบสังเกตการณ์ปฏิบัติการ
4. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูและคณะกรรมการดำเนินงาน
5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์

6. แบบประเมินความพึงพอใจ การใช้รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เพื่อสอบถามความเป็นไปได้ของรูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์

องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second - order confirmatory factor analysis) สำหรับใช้พิจารณาความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบการ วิเคราะห์ข้อมูลทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การสร้างสเกลองค์ประกอบย่อย และฉบับที่ 2 เพื่อสอบถามความพึงพอใจการใช้รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบลิเคอร์ท 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบบันทึกการประชุม สะท้อนความคิดเห็น ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาารูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการตรวจสอบเนื้อหาของตัวชี้วัดที่นำไปใช้เป็นข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ด้วยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency) และปรับตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้ตัวชี้วัดจำนวน 42 ตัวชี้วัด และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 ซึ่งถือว่า ตัวชี้วัดทุกตัวเป็นตัวชี้วัด รูปแบบรูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต1 ได้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try out) กับ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha co - efficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา จึงได้ตัวชี้วัดที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 42 ตัวชี้วัด

2. สรุปผลจากการสอบถามความเป็นไปได้ของรูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

จากผู้บริหารโรงเรียน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 110 โรงเรียน จำนวน 440 คน สรุปผลการวิจัยตั้งรูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 ด้านหลักการของการระดมทุนทางสังคม เรียงลำดับความเป็นไปได้จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้

2.1.1 ด้านหลักการสร้างความไว้วางใจ ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบถึงสถานภาพของโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามโอกาสต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จัดทำเอกสาร แผ่นพับ หรือสื่ออื่น ๆ ในการประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนและโรงเรียนต่อผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จัดเวทีให้นักเรียนและครูได้แสดงผลงาน ความรู้และความสามารถของตนเองต่อสาธารณชนอยู่เป็นประจำ โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับ 3 สถาบันหลัก คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคนในชุมชน และโรงเรียนต้องสร้างองค์กรให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$; S.D. = .53) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.1.2 หลักการสร้างบรรทัดฐานและการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ โรงเรียนมีกฎกติกาที่ไม่เป็นทางการที่ควบคุมความประพฤติของสมาชิกแต่ละกลุ่ม เครือข่าย เพื่อความราบรื่นของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จัดให้มีทีมงานครู บุคลากร และนักเรียนเพื่อปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องตามโอกาสต่าง ๆ จัดครูและนักเรียนประจำหมู่บ้านในเขตบริการอย่างทั่วถึง และร่วมงานบุญประเพณีตามเทศกาลของชาวบ้านเป็นประจำ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.02$; S.D. = .56) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.1.3 หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ จัดเวทีระดมความคิดเห็นหรือเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้สม่ำเสมอเพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีโอกาสพบปะพูดคุยกัน การจัดกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในการระดมทุนทางสังคมและการแสวงหาทุนทางสังคมร่วมกัน จัดให้มีการประชุมเพื่อร่วมวางแผนในการระดมทุนทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ กระตุ้นให้ทีมงานหรือเครือข่ายได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางมีเหตุ มีผลและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการระดมทุนทางสังคมและการใช้ทุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$; S.D. = .50) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.1.4 หลักการสร้างเครือข่าย ได้แก่ สร้างเครือข่ายครูภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน เขตบริการของโรงเรียน ให้ความร่วมมือกับชุมชนในการปฏิบัติกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรม อย่างสม่ำเสมอ เครือข่ายครูภูมิปัญญาชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่นักเรียน โรงเรียนกำหนดแผนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยให้ บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากที่สุด และสร้างเครือข่ายพัฒนาเยาวชนในท้องถิ่นให้ รู้จักสำนึกรักในบ้านเกิดและห่างไกลยาเสพติด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$; S.D. = .52) โดยมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุด แต่ก็มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก นั้นแสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดทุกตัว มีค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ผ่าน เกณฑ์ จึงถือได้ว่าทุกตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญขององค์ประกอบด้านหลักการการระดมทุนทางสังคม

2.2 ด้านกระบวนการระดมทุนทางสังคม พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้สูงสุด คือ การกำหนดทิศทาง กรอบภาระงานของการระดมทุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$; S.D. = .67) และการจัดทำโครงสร้างการทำงานค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$; S.D. = .56) โดยมีความเป็นไปได้ อยู่ใน ระดับมาก ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุด คือ พัฒนาทุนทางสังคมทุกประเภท เครือข่าย วิทยากร ภูมิปัญญาไทยหรือปราชญ์ชาวบ้าน ทุกหมู่บ้านในเขตบริการ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.73$; S.D. = .71) ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุด แต่ก็มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก นั้นแสดง ให้เห็นว่าตัวชี้วัดทุกตัว มีค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ผ่านเกณฑ์ จึงถือได้ว่าทุกตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญขององค์ประกอบด้านกระบวนการระดมทุนทางสังคม ได้แก่ การวิเคราะห์ห้วงค์กรเพื่อให้ทราบสถานภาพขององค์กร ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.05$; S.D. = .70) โดยมีความ เป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ดำเนินการบริหารจัดการทุนทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ตลอดจนมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลอย่างเป็นระบบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตามกำหนดไว้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.04$; S.D. = .65) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีแผนการ แสวงหาทุนทางสังคมและพัฒนาทุนทางสังคมอย่างต่อเนื่องและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดการ แสวงหาทุนทางสังคมและพัฒนาทุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.03$; S.D. = .69) โดยมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก กำหนดแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการทุนทางสังคมทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.02$; S.D. = .77) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ให้ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน การวางแผนการสรรหาและพัฒนาทุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.01$; S.D. = .68) โดยมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ร่วมกันกำหนดและวางแผนการใช้ทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาภายใน ระยะเวลา 1 ปีและภายในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$; S.D. = .67) โดยมีความ เป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และรายงานผลการดำเนินการระดมทุนทางสังคมเป็นระยะ ๆ ตามที่กำหนด ไว้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$; S.D. = .69) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.3 กิจกรรมการระดมทุนทางสังคม พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้สูงสุดคือ จัดทำทำเนียบทุนทางสังคมทุกประเภท อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.09$; S.D. = .76) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุด คือ ดำเนินการระดมทุนทางสังคมตามโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด โดยมีการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมเสมอ ๆ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.73$; S.D. = .73) โดยมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุด แต่ก็มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก นั้น แสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดทุกตัว มีค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ผ่าน เกณฑ์ จึงถือได้ว่าทุกตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญขององค์ประกอบด้านกิจกรรมการระดมทุนทางสังคม ได้แก่ ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และกิจกรรมของการขอรับการสนับสนุนด้านทุนทางสังคมจากแหล่งต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$; S.D. = .65) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก จัดทำโครงการระดมทุนทางสังคมเพื่อเสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$; S.D. = .68) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก การรณรงค์หาทุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.94$; S.D. = .69) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก พัฒนาทีมงานมวลชนสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.91$; S.D. = .64) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก การจัดประชุมระดมสมองเพื่อจัดทำแผนการระดมทุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.90$; S.D. = .65) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก การพัฒนาบุคลากรเพื่อ ส่งเสริมความรู้เรื่องการระดมทุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.76$; S.D. = .75) โดยมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และการจัดเวทีชุมชน เพื่อค้นหาทุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.75$; S.D. = .69) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านภาวะผู้นำการระดมทุนทางสังคมพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้สูงสุดคือ ผู้บริหารหรือผู้นำในการระดมทุนทางสังคม จะต้องมีความรู้คุณลักษณะ ดังนี้ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ มีความกระตือรือร้น มีความโปร่งใส เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ มีความเสียสละ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของชุมชน และมีความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$; S.D. = .60) โดยมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุด คือ ผู้บริหารหรือผู้นำในการระดมทุนทางสังคม จะต้องมีความรู้ ดังนี้ มีทักษะในการประสานงาน มีทักษะการทำงานเป็นทีมและให้อิสระในการทำงาน มีทักษะการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ดี มีทักษะในการพูด โน้มน้าวใจ มีทักษะในการวางแผนการทำงาน มีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบในการตัดสินใจแก่ผู้ปฏิบัติ มีทักษะในการกำกับติดตามการดำเนินการอย่างใกล้ชิดและมีทักษะในการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบรัดกุมตามระเบียบข้อบังคับ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.35$; S.D. = .63) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุด แต่ก็มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก นั้นแสดง

ให้เห็นว่าตัวชี้วัดทุกตัว มีค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ผ่านเกณฑ์ จึงถือได้ว่าทุกตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญขององค์ประกอบด้านภาวะผู้นำการระดมทุนทางสังคม

2.5. แผนการใช้ทุนทางสังคม ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้สูงสุดคือ สนับสนุนงบประมาณในการดูแล รักษา อนุรักษ์ ซ่อมบำรุงทุนทางสังคม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.24$; S.D. = .69) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุด คือ ร่วมมือกับเครือข่ายศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และชุมชนในการใช้และศึกษาทุนทางสังคมต่าง ๆ ทั้งภายในและนอกโรงเรียนอย่างคุ้มค่าด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.76$; S.D. = .69) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ต่ำสุด แต่ก็มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากนั้นแสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดทุกตัว มีค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นไปได้ผ่านเกณฑ์ จึงถือได้ว่าทุกตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญขององค์ประกอบด้านแผนการใช้ทุนทางสังคม ได้แก่ จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ผลงานนักเรียน และโรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.20$; S.D. = .68) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก จัดการเรียนการสอนโดยนำทุนทางสังคมเข้ามาบูรณาการให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.10$; S.D. = .70) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก จัดหาและใช้ทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างคุ้มค่าที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.06$; S.D. = .70) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก กำหนดปฏิทินการดำเนินการ ตามแผนการใช้ทุนทางสังคมที่กำหนดไว้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.03$; S.D. = .61) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาทุนทางสังคม ภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.03$; S.D. = .67) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก นักเรียนและครูร่วมกันเผยแพร่ผลงานด้วยวิธีการและสื่อที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$; S.D. = .59) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก พัฒนาระบบการใช้และการอนุรักษ์ทุนทางสังคมที่โปร่งใส โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$; S.D. = .66) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทุนทางสังคมขึ้นภายในโรงเรียนเพื่อให้บริการนักเรียนและชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$; S.D. = .79) โดยมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก โรงเรียนเป็นผู้นำและเป็นต้นแบบของการพัฒนาและการอนุรักษ์ทุนทางสังคมทั้งภายในโรงเรียนและภายในชุมชน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.99$; S.D. = .70) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โรงเรียนกำหนดแผนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$; S.D. = .68) โดยมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก สร้างเครือข่ายพัฒนาผู้เรียนที่เข้มแข็ง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.98$; S.D. = .60) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เครือข่ายพัฒนาผู้เรียนร่วมมือกับโรงเรียนใน การพัฒนานักเรียน ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และโรงเรียนเร่งประชาสัมพันธ์และสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อบุคคลและชุมชนในการใช้ทุนทางสังคมร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.94$; S.D. = .65) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

เครือข่ายครูภูมิปัญญาชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักเรียน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.85$; S.D. = .63) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการและสื่อในการประชาสัมพันธ์ผลงาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.84$; S.D. = .66) โดยมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3. การประเมินความพึงพอใจ การใช้รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

การประเมินความพึงพอใจ การใช้รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยผู้บริหารเรียนจำนวน 1 คน ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 7 คน ครู 2 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ใช้แบบสอบถาม ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจ การใช้รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบลิเคอร์ท 5 ระดับ พบว่า ความพึงพอใจตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.05$; S.D. = .75) โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยรูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ได้ผ่านการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาสร้างเครื่องมือ ซึ่งผ่านการพิจารณาถ่วงดุลจากผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงยืนยัน และใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research : AR) สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ที่พบว่า มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านหลักการของการระดมทุนทางสังคม ได้แก่ หลักการสร้างควมไว้วางใจ ประกอบด้วย ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบถึงสถานภาพของโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามโอกาสต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จัดทำเอกสาร แผ่นพับ หรือสื่ออื่น ๆ ในการประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนและโรงเรียนต่อผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จัดเวทีให้นักเรียนและครูได้แสดงผลงาน ความรู้และความสามารถของตนเองต่อสาธารณชนอยู่เป็นประจำ โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับ 3 สถาบันหลัก คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคนในชุมชน และ

โรงเรียนต้องสร้างองค์กรให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนทั้งด้านการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย จัดเวทีระดมความคิดเห็นหรือเวที สำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้สม่ำเสมอเพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีโอกาสพบปะพูดคุยกัน การจัด กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในการระดมทุนทางสังคมและ การแสวงหาทุนทางสังคมร่วมกัน จัดให้มีการประชุมเพื่อร่วมวางแผนในการระดมทุนทางสังคมอย่าง สม่ำเสมอ กระตุ้นให้ทีมงานหรือเครือข่ายได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางมีเหตุ มีผลและรับฟัง ความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการระดมทุน ทางสังคมและการใช้ทุนทางสังคม หลักการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย สร้างเครือข่ายครูภูมิปัญญา ชาวบ้านในชุมชนเขตบริการของโรงเรียน ให้ความร่วมมือกับชุมชนในการปฏิบัติกิจกรรมตามประเพณี และวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ เครือข่ายครูภูมิปัญญาชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่แก่นักเรียน โรงเรียนกำหนดแผนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลาย โดยให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากที่สุด และสร้างเครือข่ายพัฒนา เยาวชนในท้องถิ่นให้รู้จักสำนึกรักในบ้านเกิดและห่างไกลยาเสพติด หลักการสร้างบรรทัดฐานและ การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ประกอบด้วย โรงเรียนมีกฎกติกาที่ไม่เป็นทางการที่ควบคุมความ ประพฤติของสมาชิกแต่ละกลุ่ม เครือข่าย เพื่อความราบรื่นของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จัดให้มี ทีมงานครู บุคลากร และนักเรียนเพื่อปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องตามโอกาสต่าง ๆ จัดครู และนักเรียนประจำหมู่บ้านในเขตบริการอย่างทั่วถึง และร่วมงานบุญประเพณีตามเทศกาลของ ชาวบ้านเป็นประจำ

โดยที่ Baron and Schuller (2000 : 12) ; Fukuyama (1995 : 27) ; Cohen and Prusak, (2001 : 22) ได้กล่าวถึงแนวคิดทุนทางสังคมว่า เป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมทั้งในระดับ องค์กรและสังคม ทุนทางสังคมเกี่ยวข้องกับเครือข่าย บรรทัดฐาน ความไว้วางใจและความเข้าใจซึ่ง กันและกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับจำนวนเครือข่ายมนุษย์และชุมชนต่าง และการมีทุนทางสังคมทำให้สามารถ สร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้การปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้ง ไว้ สอดคล้องกับ Putnam (1993 : 167) ได้ศึกษาบทบาทของทุนทางสังคมต่อรัฐบาลและผลการ พัฒนาเศรษฐกิจในประเทศอิตาลีเมื่อปี 1993 และความสำคัญของทุนทางสังคมในประเทศ สหรัฐอเมริกาเมื่อปี 1995 โดยมีเนื้อหาเน้นไปที่การพัฒนาชุมชน ศักยภาพของประชาชน (Civic capacity) การเสริมสร้างหรือการพัฒนาชุมชน (Community building) ค้นพบว่าแนวคิดทุนทาง สังคมประกอบด้วย ความไว้วางใจ บรรทัดฐาน ความร่วมมือและเครือข่าย องค์ประกอบดังกล่าว สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาความมีประสิทธิภาพของสังคม รวมทั้งช่วยสนับสนุนให้กิจกรรม ต่าง ๆ มีความพร้อมเพียง เช่นเดียวกับ วีรกร ตริเศศ (2546 : 20) ได้กล่าวว่าทุนทางสังคมเป็น นามธรรม โดยแท้จริงหมายถึง ความเชื่อถือไว้วางใจในสังคม (Trust) ซึ่งอาจจะทำให้สังคมดีขึ้น

ตัวอย่างเช่น ในธุรกิจถ้ามีความเชื่อถือไว้วางใจ ก็ไม่จำเป็นต้องมีสัญญาทางการค้าที่ซับซ้อน ก่อให้เกิดการประหยัดด้านต้นทุน โดยรูปแบบหนึ่งของการมีความเชื่อถือไว้วางใจ ก็คือการที่ชุมชนมีสมาชิกในชุมชนไว้วางใจกันมีความสนิทสนมกลมเกลียวกัน เป็นหน่วยของความเข้มแข็งที่จะก่อให้เกิดการผลิต และสิ่งดีงาม ทำนองเดียวกันสื่อนาต ตรีวรรณไชย (2546 : ออนไลน์) ระบุว่า ชุมชนที่มีความเชื่อถือไว้วางใจกันทำให้สามารถรวมตัวกันจัดสรรทรัพยากรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น น้ำ ป่า ที่สาธารณะ ทะเล เงินทุนหมุนเวียน ซึ่งอาจเรียกลักษณะความสัมพันธ์เหล่านี้ว่า “ทุนทางสังคม” ทุนทางสังคมหมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมหรือโครงสร้างทางสังคมที่เราสามารถเรียกเอาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากมันได้ ทุนทางสังคมที่มักถูกกล่าวถึง คือ ความเชื่อถือไว้วางใจกัน (Trust) เครือข่าย (Network) และสถาบัน (Institution) โดยทุนทางสังคมสามารถให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เนื่องจากทุนทางสังคมเกิดจากปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน กิจกรรมร่วมมือกัน เกิดการเรียนรู้รับรู้และส่งผ่านข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ทำให้เกิดคุณค่าบางอย่างที่สามารถยืดหยุ่นและยอมรับร่วมกัน และสามารถสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้ 2) ด้านกระบวนการระดมทุนทางสังคม ได้แก่ การวิเคราะห์ท้องถิ่นเพื่อให้ทราบสถานภาพขององค์กร การกำหนดทิศทาง กรอบภาระงานของการระดมทุนทางสังคม การจัดทำโครงสร้างการทำงานมีแผนการแสวงหาทุนทางสังคม และพัฒนาทุนทางสังคมอย่างต่อเนื่องและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดการแสวงหาทุนทางสังคมและพัฒนาทุนทางสังคม ให้ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการสรรหาและพัฒนาทุนทางสังคม ร่วมกันกำหนด และวางแผนการใช้ทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาภายในระยะเวลา 1 ปีและภายในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า พัฒนาทุนทางสังคมทุกประเภท เครือข่ายวิทยากร ภูมิปัญญาไทยหรือปราชญ์ชาวบ้าน ทุกหมู่บ้านในเขตบริการ กำหนดแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการทุนทางสังคมทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และรายงานผลการดำเนินการระดมทุนทางสังคมเป็นระยะ ๆ ตามที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

วรุฒิ โรมรัตน์พันธ์ (2548 : 84-85) ได้นำกรอบความคิดทุนทางสังคมมาใช้ในการศึกษากระบวนการทุนทางสังคม โดยได้แบ่งกรอบความคิดการศึกษาทุนทางสังคมในลักษณะกระบวนการออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนที่เป็นกระบวนการทุนทางสังคม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นระบบคิด ส่วนที่เป็นวิถีปฏิบัติและส่วนที่เป็นผลลัพธ์ 2. ส่วนที่เป็นปัจจัยแวดล้อมของกระบวนการ ได้แก่ ปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่เป็นทั้งรูปธรรม (เงินทุนจากภายนอก เครื่องมือที่ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก บุคลากรหรือนักวิชาการจากภายนอก) และนามธรรม (ความช่วยเหลือทางวิชาการจากภายนอก ข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ จากภายนอก) รวมทั้งผลที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีจากภายนอกที่มีผลกระทบต่อระบบคิดและวิถีปฏิบัติภายในกลุ่ม องค์กร สถาบัน และชุมชน การวิเคราะห์กระบวนการทุนทางสังคมจะวิเคราะห์ในหลายระดับ อาทิ ระดับปัจเจก ระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม

องค์กร สถาบัน ชุมชน และเครือข่าย โดยพิจารณาว่าการกระจายทรัพยากรหรือทุนประเภทต่าง ๆ ในแต่ละระดับเป็นไปในลักษณะใด มีการกระจายอย่างทั่วถึงหรือมีอิทธิพลต่อกันมากน้อยเพียงใด ส่วนจามะรี เชียงทอง (2549 : 160-161) ได้อธิบายเกี่ยวกับทุนทางสังคมว่า เป็นแนวคิดที่พูดถึงการรวมตัวของประชาชนที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ในลักษณะเครือข่ายความสัมพันธ์ที่มีอยู่ ไปสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ในกิจกรรมด้านอื่นต่อไป การรวมตัวของประชาชนดังกล่าว นอกจากจะสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์แล้ว ยังสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มคน ในการระดมความคิดเห็นและรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมสาธารณะ รวมทั้งจะก่อให้เกิดทุนทางสังคมเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2548 : 24-45) ได้ให้ความหมายทุนทางสังคม คือ รูปแบบของพลังหรือปัจจัยที่มีอยู่ในชุมชน เป็นลักษณะทางสังคมที่ปัจเจกชนและองค์กรทางสังคมมีเครือข่าย (network) มีความไว้วางใจ (trust) และมีบรรทัดฐานในการปฏิบัติ (norms) เพื่อการส่งเสริม เกื้อหนุนและร่วมมือในการดำเนินงานซึ่งกันและกัน ซึ่งมีคุณลักษณะเป็นฐานในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ก่อให้เกิดความสามารถในการปรับปรุงสถานะของสังคม องค์กร และตนเองให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดร่วมกัน 3) กิจกรรมการระดมทุนทางสังคม ได้แก่ ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรมของการขอรับการสนับสนุนด้านทุนทางสังคมจากแหล่งต่าง ๆ จัดทำโครงการระดมทุนทางสังคมเพื่อเสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัด ดำเนินการระดมทุนทางสังคมตามโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด โดยมีการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมเสมอ ๆ การจัดเวทีชุมชน เพื่อค้นหาทุนทางสังคม การจัดประชุมระดมสมองเพื่อจัดทำแผนการระดมทุนทางสังคม การพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมความรู้เรื่องการระดมทุนทางสังคม พัฒนาทีมงานมวลชนสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง การรณรงค์หาทุนทางสังคม และจัดทำทำเนียบทุนทางสังคมทุกประเภท อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

ตรงกับที่ Rosso et al. (1991 : 1-8) ได้ให้คำนิยามของคำ “Fund Raising” ว่าการระดมทุนไม่ใช่เป็นวิทยาศาสตร์ของการรวบรวมทุน แต่เป็นวิทยาศาสตร์ของเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของสังคม โดยการระดมทุนจะเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของสังคม และจุดประสงค์ขององค์กรที่ต้องการการระดมทุนเป็นเครื่องมือของผู้บริจาคและการรับบริจาค โดยมีองค์การและสิ่งแวดล้อมขององค์กรเป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้น ในการระดมทุนต้องมีการบอกความต้องการที่ถูกต้อง และเหมาะสม โดยองค์การที่ทำกรระดมทุนต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โดยจะมีการเปรียบเทียบระหว่างแหล่งทุนขององค์กร ความตั้งใจ และกิจกรรมการระดมทุน รวมทั้งพันธกิจของ การระดมทุน ผู้ที่ทำหน้าที่ระดมทุน จะมีจิตใจที่รักมนุษย์ด้วยกัน การบริจาคไม่ใช่การที่ผู้บริจาคมึใจบุญหรือเสียภาษี แต่เป็นผลของการแลกเปลี่ยนทางจิตใจระหว่างผู้บริจาคและองค์กรที่มี วัตถุประสงค์เหมือน ๆ กัน ดังนั้นหลักสำคัญของการระดมทุนเป็นความเชื่อมั่นหรือความศรัทธามากกว่าการบังคับ เช่นเดียวกับ Lindhal

(1992 : 10-15) ได้กล่าวถึงการระดมทุนว่า การระดมทุนเป็นกิจกรรม การวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการ บริจาคโดยที่กิจกรรมการระดมทุนจะต้องดำเนินการไปภายใต้กรอบของวัตถุประสงค์ขององค์การ กระบวนการ การระดมทุนจะเกี่ยวข้องกับองค์การที่จะระดมทุน โดยที่จะต้องมีการวางแผน ในการระดมทุน และมีรายละเอียดและการประเมินภารกิจในการระดมทุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มี ประสิทธิภาพมากที่สุดและต้องการที่จะบรรลุภารกิจ โดยการบริหารจัดการเทคนิค และแหล่งของทุน การปฏิบัติในการระดมทุนจะอยู่ในแผนทางยุทธศาสตร์ในการระดมทุนซึ่งองค์การจะเป็นผู้จัดทำ เพื่อที่จะทำให้เกิดเศรษฐกิจที่ยั่งยืนขององค์การ และ Edles (1993 : 1-31) ได้กล่าวถึงการระดมทุน ว่า การระดมทุนเป็นเทคโนโลยีที่จะทำให้การปฏิบัติในการระดมทุนเป็นผลสำเร็จมากกว่าการระดม ทุนไปตามสามัญสำนึก โดยการปฏิบัติงานไปตามสามัญสำนึกจะทำให้เกิดความเสียหายสูง การระดมทุน (Fund raising) จะป้องกันความเสียหายนั้น ๆ และการระดมทุน (Fund raising) หมายถึง 1) การสร้าง องค์การเพื่อที่มีความสามารถในการระดมทุน คือ องค์การจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มองเห็น และจับต้องได้ มีอาจารย์และผู้ปฏิบัติงานเป็นมืออาชีพมีความต้องการทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่มีความ เข้าใจที่ชัดเจน และมีความสามารถในการจัดการ และควบคุมได้ 2) กระบวนการในการระดมทุน หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารถึงสาเหตุในการระดมทุนที่ดี การเสาะหาผู้บริจาค (Prospective donors) บุคคลที่เข้าร่วมในกระบวนการระดมทุนทั้งภายในและภายนอกองค์การ รวมทั้งการวัดผลที่เกิดขึ้น 3) เทคนิคในการระดมทุน คือ กิจกรรมในการระดมทุนที่จะทำให้การจัด ภารกิจการรณรงค์ที่มีประสิทธิภาพ 4) ด้านภาวะผู้นำการระดมทุนทางสังคม ประกอบด้วย ผู้บริหาร หรือผู้นำในการระดมทุนทางสังคม จะต้องมีความรู้ มีคุณลักษณะ ดังนี้ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ มีความ กระตือรือร้น มีความโปร่งใส เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ มีความเสียสละ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับ ของชุมชน และมีความรับผิดชอบ ผู้บริหารหรือผู้นำในการระดมทุนทางสังคม จะต้องมีความรู้ ดังนี้ มีทักษะในการประสานงาน มีทักษะการทำงานเป็นทีมและให้อิสระในการทำงาน มีทักษะการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ดี มีทักษะในการพูดโน้มน้าวใจ มีทักษะในการวางแผนการทำงาน มีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบในการตัดสินใจแก่ผู้ปฏิบัติ มีทักษะในการกำกับ ติดตามการดำเนินการอย่างใกล้ชิดและมีทักษะในการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบรัดกุมตามระเบียบ ข้อบังคับ สอดคล้องกับ Weinstein (2002 : 1-6) กล่าวว่า หลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ของการระดมทุนมี 5 ประการ หลักการที่เกี่ยวกับผู้นำในการระดมทุนทางสังคม คือ หลักการที่สามารถ ลักษณะของผู้นำขององค์การที่จะระดมทุน โดยจะต้องมีลักษณะผู้นำในทีมผู้บริหารขององค์การ ผู้ร่วมงาน และอาสาสมัครที่เป็นบุคคลสำคัญในการระดมทุนจำเป็นต้อง มีลักษณะผู้นำ และเชื่อว่าการ ระดมทุนจะประสบผลสำเร็จ เมื่อผู้นำมีลักษณะของผู้นำ ก็จะทำให้งานอย่างอื่น ๆ ประสบ ผลสำเร็จ และหลักการที่สี่ คือ หลักการ “Six rights” คือการระดมทุนจะประสบผลสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับ กับ Right person เพื่อที่จะเสนอ “Right prospect” สำหรับ Right amount” ที่เสนอ “Right

project” “Right time” และ “Right way” เวลาและการนำไปใช้ที่เหมาะสม “Successful fundraising is the right person asking the right prospect for the right amount for the right project at the right time in the right way” เช่นเดียวกัน ถวัลย์ ฤกษ์งาม (2548 : 32) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการระดมทุนของสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปว่าหลักการของการระดมทุนนั้น ผู้นำขององค์การที่ระดมทุนจะต้องมีลักษณะผู้นำที่ดี สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับสถาบันอุดมศึกษา และเข้าใจในกระบวนการของการระดมทุน โดยที่การระดมทุนจะประสบผลสำเร็จ จะขึ้นอยู่กับ การเลือกผู้นำในการระดมทุนที่เหมาะสม และเสนอเหตุผลในการขอรับบริจาคที่ถูกต้อง และจำนวนเงินทุนที่ขอรับบริจาคที่เหมาะสม โดยเสนอโครงการในเวลาที่เหมาะสม และการนำเงินที่ได้รับไปใช้อย่างถูกต้อง และ 5) แผนการใช้ทุนทางสังคม ได้แก่ กำหนดปฏิทินการดำเนินการตามแผนการใช้ทุนทางสังคมที่กำหนดไว้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เครือข่ายครูภูมิปัญญาชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ นักเรียน โรงเรียนกำหนดแผนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากที่สุด จัดการเรียนการสอนโดยนำทุนทางสังคมเข้ามาบูรณาการให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ จัดหาและใช้ทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างคุ้มค่าที่สุด สนับสนุนงบประมาณในการดูแล รักษา อนุรักษ์ ซ่อมบำรุงทุนทางสังคม จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ผลงานนักเรียน และโรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบ ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการและสื่อในการประชาสัมพันธ์ผลงาน นักเรียนและครูร่วมกันเผยแพร่ผลงานด้วยวิธีการและสื่อที่หลากหลาย สร้างเครือข่ายพัฒนาผู้เรียนที่เข้มแข็ง เครือข่ายพัฒนาผู้เรียนร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนา นักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนเป็นผู้นำและเป็นต้นแบบของการพัฒนาและการอนุรักษ์ทุนทางสังคมทั้งภายในโรงเรียนและภายในชุมชน โรงเรียนเร่งประชาสัมพันธ์และสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลและชุมชนในการใช้ทุนทางสังคมร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาทุนทางสังคม ภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมมือกับเครือข่ายศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และชุมชนในการใช้และศึกษาทุนทางสังคมต่าง ๆ ทั้งภายในและนอกโรงเรียนอย่างคุ้มค่าด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย พัฒนาระบบการใช้และการอนุรักษ์ทุนทางสังคมที่โปร่งใส โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทุนทางสังคมขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อให้บริการนักเรียนและชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึง มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 หมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (มาตรา 58) ได้ระบุว่า ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549 : 16-17)

และ การให้ชุมชนหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาพัฒนาคุณภาพของคน ให้มีความสามารถพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมอารยประเทศ แต่จะทำอย่างไรที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและทุ่มเทแรงกายและทรัพย์สสินในการพัฒนาโรงเรียนอย่างเต็มที่ ภารกิจที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารโรงเรียน ให้เกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์และเป้าหมายของนโยบายการศึกษา ตามขอบข่ายภารกิจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งงานออกเป็น 4 งานหลักคือ 1) งานบริหารวิชาการ 2) งานบริหารงบประมาณ 3) งานบริหารบุคคล 4) งานบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32-33)

2. การประเมินความพึงพอใจ การใช้รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูภูมิปัญญาชาวบ้าน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เนื่องจากผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผ่านกระบวนการทางสถิติขั้นสูง เพื่อยืนยันองค์ประกอบของรูปแบบ การนำรูปแบบระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต1 ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและคณะกรรมการดำเนินงาน ที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทดลองใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และจากการประเมินความพึงพอใจจาก ครูภูมิปัญญาจำนวน 7 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 1 คน ครูจำนวน 3 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 7 คน ที่มีต่อการใช้รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต1 พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิ ครูภูมิปัญญาผู้บริหารโรงเรียน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เห็นผลของการนำไปปฏิบัติในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย สามารถระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งสามารถจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สถานที่จริง ได้รับความรู้จากครูภูมิปัญญา ผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ซึ่งทำให้นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจในการเรียนรู้มากขึ้น อีกทั้งกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ที่ให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูและคณะกรรมการดำเนินงาน ได้ร่วมกันวางแผนจัดทำโครงการ โครงสร้างการดำเนินงาน กิจกรรมการระดมทุน แผนการใช้ทุน การกำหนดเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการดำเนินงาน ทั้งในด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้านการจัดทำโครงการและแผนการระดมทุนทางสังคมและแผนการใช้ทุนทางสังคม

เพื่อพัฒนาการศึกษา ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงานและปรับปรุงพัฒนา และหาข้อค้นพบ/ประเด็นที่น่าสนใจ ประเด็นที่ต้องการคำตอบเพิ่มเติมแล้วนำไปใช้แก้ไขในการ ปฏิบัติการวิจัยในครั้งต่อไป เช่น ในวงรอบที่ 2 ได้แก้ปัญหา ด้านความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การสร้างเครือข่าย และการวางแผนนำทุนทางสังคมไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาให้กับคณะกรรมการ ดำเนินงาน และได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าจะต้องมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนา บุคลากรอยู่เสมอ โดยประสานความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนา สอดคล้องกับ Burnett (1996 : 1-9) ได้กล่าวถึงเรื่องการระดมทุนว่า การ ระดมทุนนั้นเป็นการสร้าง และยึดถือความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างองค์กร และประชาชนที่ สนับสนุนองค์กรนั้น มากกว่าการรวบรวมเงินบริจาค ดังนั้น การจัดการที่มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ในการเชื่อมหรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและบุคคล ให้อยู่ในปัจจัยต่าง ๆ หรืออยู่ในภาวะเดียวกัน คือ มีความสัมพันธ์ในการระดมทุนร่วมกัน (Relationship fund raising) การบริหารจัดการของระบบการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ คือ มีเครือข่ายที่จะให้แน่ใจว่า แหล่งทุนนั้น จะสนับสนุนองค์กรในระยะยาว มากกว่าการสนับสนุนเงินทุนเป็นครั้งคราว และจากแนวความคิด เรื่องการระดมทุนนี้ ความสำเร็จของการระดมทุน จะประกอบไปด้วยการสร้างความสัมพันธ์และ การรักษาความสัมพันธ์ ระหว่างองค์กรกับผู้สนับสนุนองค์กร ซึ่งจะมีวิธีการคิดหรือแนวปฏิบัติที่ แตกต่างกันไปแต่ละองค์กรในการบริหารจัดการคน เทคนิค และแหล่งเงินทุน Weinstein (2002 : 1-6) กล่าวว่า หลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการระดมทุนมี 5 ประการ คือ 1) หลักการ ที่ว่า “ประชาชนให้ประชาชน เพื่อช่วยเหลือประชาชน (People give to people to help people)” 2) หลักการที่สอง คือ การเข้าใจกระบวนการ พัฒนาแหล่งเงินทุนที่จะบริจาค โดยที่ “ผู้ที่จะบริจาคจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของผู้ระดมทุนกับผู้บริจาคซึ่งจะให้ หรือบริจาคอะไร” 3) หลักการที่สาม คือ ลักษณะของผู้นำขององค์กรที่จะระดมทุน โดยจะต้องมีลักษณะผู้นำในทีม ผู้บริหารขององค์กร ผู้ร่วมงาน และอาสาสมัครที่เป็นบุคคลสำคัญในการระดมทุนจำเป็นต้องมี ลักษณะผู้นำ และเชื่อว่าการระดมทุนจะประสบผลสำเร็จ เมื่อผู้นำมีลักษณะของผู้นำ ก็จะทำให้งาน อย่างอื่น ๆ ประสบผลสำเร็จ 4) หลักการที่สี่ คือ หลักการ “Six rights” คือการระดมทุนจะประสบ ผลสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับ Right person เพื่อที่จะเสนอ “Right prospect” สำหรับ Right amount” ที่เสนอ “Right project” “Right time” และ “Right way” เวลาและการนำไปใช้ที่เหมาะสม “Successful fundraising is the right person asking the right prospect for the right amount for the right project at the right time in the right way” 5) หลักการ 80/20 Rule มาสู่ 90/10 Rule จาก Pareto’s rule ผลการสำเร็จ ร้อยละ 80 มาจากผู้ดำเนินงาน หรือ ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานร้อยละ 20 เปรียบเทียบกับ อาสาสมัครในการระดมทุน จะมีอาสาสมัคร ร้อยละ 20 จากอาสาสมัครทั้งหมดสามารถระดมทุนได้เท่ากับทุนทั้งหมดร้อยละ 80 ในการระดมทุน

โครงการการระดมทุนส่วนใหญ่ ผู้บริจาคที่บริจาคเงินมากประมาณร้อยละ 10 ของผู้บริจาค จะบริจาคเงินเป็นจำนวนร้อยละ 90 ของการบริจาคทั้งหมด โดยที่ร้อยละ 10-20 ของผู้บริจาคนี้ จะใกล้ชิดแหล่งเงินทุนมากที่สุด ซึ่งจะเป็นผู้นำ การบริจาค และทำให้การดำเนินการระดมทุนเป็นผลสำเร็จ และGreenfield (1994 : 2-12) ได้กล่าวถึง การระดมทุนว่าไม่ได้เป็นเพียง กิจกรรมในการหาทุนหรือระดมทุนเท่านั้น การระดมทุนควรจะเป็นกระบวนการพัฒนาทุนด้วย กระบวนการนี้ควรจะเริ่มจากการเปลี่ยนความคิดให้เป็นโครงการที่เป็นรูปธรรมที่เรียกว่า การจัดการทางยุทธศาสตร์ (Strategic management) และสื่อถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การให้เขารู้ด้านการสื่อสาร ในที่สุดการระดมทุนนี้จะนำไปสู่แหล่งเงินทุน การระดมทุนไม่ใช่เป็นกิจกรรมของ องค์การในการร้องขอเงิน ในจุดวิกฤติด้านเศรษฐกิจขององค์การ แต่การระดมทุนเป็นความสามารถในการนำแหล่งทุนเข้ามาร่วมกับองค์การเนื่องจากสังคม การระดมทุนเป็นวิธีการและเทคนิค ซึ่งวิธีการนี้ เป็นความสัมพันธ์ของสังคมซึ่งเป็นโอกาส ให้มีการขอรับการสนับสนุน ซึ่งการระดมทุนนี้จะรวมทั้งคนภายในองค์การ การระดมทุนช่วยให้การจะปรับองค์การไปสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก และความต้องการของการระดมทุน การระดมทุนเป็นเทคนิคซึ่งจะใช้ประโยชน์ของการตลาด เพื่อจะวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก เพื่อค้นหาผู้ระดมทุน เป้าหมายการระดมทุนจะส่งเสริมการขอรับทุน ซึ่งจะมีการจัดการคนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความจำเป็น เทคนิค และแหล่งทางเศรษฐศาสตร์การระดมทุนนี้ จะเป็นการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สนับสนุนองค์การ

จากการอภิปรายที่เกี่ยวกับแนวคิดของนักวิชาการ ที่สอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก มีความจำเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ด้านการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่ การจัดรูปแบบการเรียนการสอน การจัดการสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ บุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานทุกอย่างภายในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถทำหน้าที่ได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและประเทศชาติ คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนนั้น ๆ เป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหาร จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรของตน พยายามสร้างความพอใจความผูกพัน สร้างและตระหนักในการรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนได้รับอย่างเต็มความสามารถ และการที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้าในด้านงานอาคารสถานที่ การจัดการเรียนการสอน คุณภาพของนักเรียน จำเป็นต้องใช้งบประมาณที่สูงและการจัดงบประมาณที่มีคุณภาพ ซึ่งงบประมาณดังกล่าว สถานศึกษาได้รับการจัดสรรจากภาครัฐค่อนข้างมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้ในการบริหารและพัฒนา จึงจำเป็นต้องหารายได้จากส่วนอื่นเข้ามาเพิ่มอีก เพื่อพัฒนา

สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การให้ชุมชนหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของคน ให้มีความสามารถพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมอารยประเทศ แต่จะทำอย่างไรที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและทุ่มเทแรงกายและทรัพย์สสินในการพัฒนาโรงเรียนอย่างเต็มที่ ทูทางสังคม จึงเป็นทุนในการพัฒนาองค์กรทุนหนึ่ง ที่สามารถนำมาปรับใช้ ในการพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต1 ให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาองค์กรให้เกิดการเจริญก้าวหน้าของส่วนงานต่าง ๆ ภายในองค์กร ตลอดจนเพื่อพัฒนาให้สามารถปรับองค์กรให้เข้ากันอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งผลของการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ทำให้เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำรูปแบบไปใช้

1.1 รูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต1 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ จึงเห็นควรสนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีความขาดแคลนบุคลากร สื่อและแหล่งเรียนรู้ดำเนินการ โดยเน้นการมีส่วนร่วม จากผู้ปกครอง ครูภูมิปัญญา ประชาชนชาวบ้าน หน่วยงาน องค์กรในชุมชน และการสร้างเครือข่าย

1.2 การนำทุนทางสังคมไปใช้ โดยนำไปบูรณาการให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ซึ่งต้องให้ความสำคัญ และได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการนำทุนทางสังคมไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องนำทุนทางสังคม

1.3 การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนและนักเรียน อย่างต่อเนื่อง จะสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่น ความไว้วางใจต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดีจากชุมชน

1.4 การนำรูปแบบไปใช้ในโรงเรียน ควรมีการวิเคราะห์สถานภาพขององค์กร เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน รวมทั้งวิเคราะห์จากแหล่งต่าง ๆ ใช้เป็นข้อมูลในการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

1.5 การนำรูปแบบไปใช้ในโรงเรียน ควรมีการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบอย่างละเอียดจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปวางแผนปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้าง

องค์ความรู้ให้กับ ครูและคณะกรรมการดำเนินงาน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยการอบรม ประชุม ให้ความรู้ ศึกษาดูงาน และควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของรูปแบบการระดมทุนทางสังคม เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับ และมีผลงานด้านการระดมทุนทางสังคม เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

2.2 ควรนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปทดลองใช้ในโรงเรียนอื่น ทั้งในระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับอื่น ที่มีขนาดแตกต่างกัน และทำการศึกษาเปรียบเทียบว่าได้ ผลเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.3 ควรมีการศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดของรูปแบบการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนา การศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและให้เกิดความยั่งยืน

2.4 ควรศึกษาวิจัยบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่น ในการระดมทุนทางสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ให้สอดคล้องและเป็นไปตามความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น